

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 862/2015-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) o sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Arendackým, Železničiarska 13, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 856/2014, za účasti Krajského súdu v Bratislave, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 856/2014 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 300 € (slovom tristo eur), ktoré mu je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 355,73 € (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet

jeho právneho zástupcu JUDr. Petra Arendackého, Železničiarska 13, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. októbra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Arendackým, Železničiarska 13, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 856/2014 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania vedeného Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 Ct 1/2003 v právnom postavení navrhovateľa vo veci určenia a odškodnenia choroby z povolania. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 15 Ct 1/2003 z 26. októbra 2009 (ďalej len „rozsudok z 26. októbra 2009“) návrh sťažovateľa proti odporcovi [REDAKOVANÉ] zamietol v celom rozsahu a zároveň určil, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením. Na základe sťažovateľom podaného odvolania bol rozsudok okresného súdu z 26. októbra 2009 potvrdený rozsudkom krajského súdu sp. zn. 14 Co 168/2010 z 31. mája 2011 (rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo v spojení s rozhodnutím prvostupňového súdu právoplatnosť 13. júna 2011).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Hoci súdy meritórne rozhodli vec už v roku 2011 (rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 14 Co 168/2010 zo dňa 31. 5. 2011), súdne konanie nie je do dnešného dňa skončené, kedy súdy doposiaľ právoplatne nerozhodli o náhrade trov konania. Po tom, ako Okresný súd Bratislava I uznesením zo dňa 14. 12. 2011 zaviazal sťažovateľa k náhrade trov konania odporcu a štátu, bolo toto uznesenie potvrdené odvolacím súdom (uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26. 6. 2012, č. k. 9 Co 50/2012). Na podnet sťažovateľa podal proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, a to proti výroku o náhrade trov štátu, generálny prokurátor SR mimoriadne dovolanie, na základe ktorého Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 26. 5. 2014 č. k. 4 MCdo 5/2013 zrušil tak uznesenie odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa vrátil vec na nové prejednanie. Dňa 9. 10. 2014 Okresný súd Bratislava I opätovne rozhodol o náhrade trov štátu tak, že zaviazal k ich náhrade sťažovateľa. Sťažovateľ dňa 11. 11. 2014 podal na Okresný súd Bratislava I odvolanie proti tomuto uzneseniu zo dňa 9. 10. 2014, č. k. 15 Ct 1/03, ktoré v zmysle informácií z infocentra súdu bolo na odvolací súd doručené už v priebehu novembra 2014. Napriek tejto skutočnosti Krajský súd v Bratislave do dnešného dňa o odvolaní (konanie o ňom je vedené pod sp. zn. 2 Co 856/2014) nerozhodol. Dňa 12. 5. 2015 podal sťažovateľ sťažnosť pre prieťahy v konaní aj predsedovi Krajského súdu v Bratislave, ktorý listom zo dňa 20. 5. 2015 oznámil, že sťažnosť je dôvodná a prisľúbil, že spis bude naďalej sledovať. Iné opatrenia podľa predsedu súdu nebolo možné prijať. Sťažovateľ konštatuje, že celý súdny spor sa v súčasnosti ťahá už takmer 13 rokov (žaloba podaná dňa 2. 1. 2003) a len o trovách konania štátu, t. j. bez potreby riešenia merita veci, rozhodujú súdy už 4 roky. Vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti, najmä na absolútnu nečinnosť odvolacieho súdu v predmetnej veci ako aj predchádzajúce nesprávne rozhodnutia súdov, ktoré museli byť pre ich nezákonnosť Najvyšším súdom SR zrušené, považuje sťažovateľ za zrejmé aj to, že v konaní dochádza opakovane k zbytočným prieťahom.“

Sťažovateľ namieta, že vo veci dosiaľ nebol „ani oznámený dátum verejného vyhlásenia rozsudku, hoci uplynulo už 11 mesiacov od postúpenia spisu na odvolací súd a vyše 5 mesiacov od potvrdenia prieťahov zo strany predsedu odvolacieho súdu. Z uvedeného je zrejmé, že Krajský súd v Bratislave je vo veci už 11 mesiacov absolútne nečinný a bezdôvodne tak preťahuje súdne konanie, ktoré trvá už takmer 13 rokov, čím

dochádza k porušeniu práv sťažovateľa na rozhodnutie v primeranej lehote bez zbytočných prieťahov.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1/ Krajský súd v Bratislave... v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 856/2014 porušil právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2/ Krajskému súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 856/2014 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3/ [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1.500,- €, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný mu vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Sťažovateľ si uplatňuje úhradu trov konania v sume 355,73 €.

Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňuje takto:

„Ako vyplýva z priloženého nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 7. 11. 2007, č. k. IV. ÚS 197/2007 sťažovateľove právo na súdne konanie bez zbytočných prieťahov bolo súdmi Slovenskej republiky závažným spôsobom v minulosti už porušené. Skutočnosť, že k podstatnému porušovaniu základného práva sťažovateľa dochádza opakovane, výrazne a oprávnene znižuje jeho dôveru v schopnosť slovenskej justície ako celku zabezpečiť účinnú ochranu práv jednotlivca. Bez reálnej možnosti domáhať sa včasnej, a teda účinnej súdnej ochrany, je totiž ohrozené fungovanie SR ako právneho štátu a v dôsledku toho aj samotné práva jednotlivca (vrátane tých najzákladnejších)...“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 862/2015-13 zo 17. decembra 2015 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu krajského súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predseda krajského súdu v prípise sp. zn. Spr. 3496/15 doručenom ústavnému súdu 29. januára 2016 predovšetkým uviedol:

„Predmetná vec bola predložená Krajskému súdu v Bratislave dňa 18. 11. 2014 a je vedená pod sp. zn. 2 Co/856/2014. Vo veci bolo rozhodnuté uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 11. 2015 č. k. 2 Co/856/2014-423.

V období od 01. 10. 2013 do 30. 09. 2014 bola [REDAKOVANÉ] dočasne pridelená na výkon funkcie sudcu na Najvyšší súd Slovenskej republiky a po zaradení do senátu 2Co od 01. 10. 2014 jej boli pridelené Dodatkami č. 10 a č. 11 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2014 k 15. 10. 2014 spisy v počte 232, vo veciach, ktoré boli skôr predložené na Krajský súd v Bratislave, ako je vec sp. zn. 2 Co/856/2014 a medzi ktorými sa nachádzajú doteraz aj staršie nevybavené veci, a to z roku 2012, 2013, ako aj veci z roku 2014 skôr predložené na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Veci sa priebežne vybavujú podľa poradia, v akom napadli na Krajský súd v Bratislave, s výnimkou vecí, ktoré treba vybaviť prednostne. Pri takom počte spisov nie je možné vybavovať veci bez prietáhov, vzhľadom na enormný počet spisov, okrem ďalšieho bežného nápadu vecí. V čase rozhodovania v uvedenej veci, teda ku dňu 30. 11. 2015 bolo v senáte 2Co 483 vecí, z toho u [REDAKOVANÉ] spolu 225 skôr pridelených nerozhodnutých vecí. Za obdobie pred 18. 11. 2014, teda pred predložením veci odvolaciemu súdu pod sp. zn. 2 Co/856/2014, sa [REDAKOVANÉ] vyjadriť nevie, nakoľko v predmetnej veci rozhodoval Okresný súd Bratislava I a iný senát Krajského súdu v Bratislave.“

V ďalšej časti svojho vyjadrenia krajský súd poukazuje na správanie sťažovateľa ako účastníka konania a zdôrazňuje, že sťažovateľ taktiež prispel k predĺženiu napadnutého konania, keďže pri rozhodovaní o návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov neposkytol všeobecným súdom potrebnú súčinnosť. V tejto súvislosti krajský súd uvádza, že „... v sporovom konaní účastníci (na oboch procesných stranách) sú povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky podrobné

skutočnosti a na ich preukázanie označia dôkazné prostriedky (viď § 101 ods. 1 a § 120 ods. 1). ...

Pokiaľ sťažovateľ ako navrhovateľ v konaní chce svoje tvrdenie o nesprávnosti rozhodnutia okresného súdu preukázať, musí k tomu súdu poskytnúť aj súčinnosť. V danom prípade dĺžka predmetného konania závisí aj od skutočností, ktoré je povinný preukázať v konaní sťažovateľ, v súvislosti s vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu na danú vec, ktorý vyslovil, že súd musí skúmať, či pomery účastníka odôvodňujú oslobodenie a súčasne či nejde o svojvoľné alebo zrejme neúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (str. 4 uznesenia NS SR sp. zn. 4 MCdo 5/2013) a na str. 5 tohto uznesenia vyslovil názor, že súdy nižších stupňov vychádzajúc z nesprávnej interpretácie § 148 ods. 1 O. s. p. nezabezpečením všetkých okolností relevantných pre rozhodnutie o náhrade trov štátu rozhodli vo veci predčasne. ...

Sťažovateľ ani v podanom odvolaní neposkytol súčinnosť súdu v zmysle § 148 ods. 1 O. s. p. i keď táto povinnosť bola uložená súdu v dovolacom konaní, v uznesení sp. zn. 4 MCdo/5/2013, ktoré bolo sťažovateľovi doručené a sťažovateľ ako účastník konania v odvolaní uviedol a poukázal na skutočnosti týkajúce sa predmetu sporu, namiesto riadne vyplneného tlačiva na preukázanie svojich majetkových pomerov, ktoré bolo podstatné pre rozhodnutie súdu. S prihliadnutím na uvedené [REDAKOVANÉ] vyslovila svoj názor, že pokiaľ by sťažovateľ riadne odpovedal na výzvu súdu a predložil požadované dôkazy, vyplnil tlačivo o jeho majetkových pomeroch a zaslal súdu potrebné dôkazy k rozhodnutiu podľa § 148 ods. 1 O. s. p., súd by mohol o trovách konania rozhodnúť a nevznikli by prietahy v konaní a v tej súvislosti by nedošlo k porušeniu jeho základných práv vyplývajúcich z Ústavy Slovenskej republiky, ako tvrdí.“.

Predseda krajského súdu zároveň ústavnému súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Dňa 4. februára 2016 vyzval ústavný súd právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril k vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenie predsedu krajského súdu k sťažnosti na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 3. marca 2016 oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci, a k vyjadreniu predsedu krajského súdu predovšetkým uviedol, že nesúhlasí s jeho tvrdením o vzniku zbytočných prietahov v dôsledku nedostatočnej súčinnosti sťažovateľa a k tomuto uvádza:

„... Nesprávnosť záverov predsedu Krajského súdu v Bratislave napokon dokazuje aj samotné rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave v predmetnej veci... v ktorom odvolací súd konštatuje, že prvostupňový súd nebol pri zisťovaní skutkového stavu limitovaný predložením alebo nepredložením vyhlásenia o majetkových pomeroch zo strany sťažovateľa, ale bol povinný tieto skutočnosti zisťovať sám. K nesprávnemu rozhodnutiu a teda k ďalším prietahom v konaní došlo v dôsledku nesprávneho postupu prvostupňového súdu a nie v dôsledku konania sťažovateľa. Sťažovateľ v tejto súvislosti zdôrazňuje, že odvolací súd vo svojom ostatnom zrušujúcom uznesení sám deklaruje, že je povinnosťou prvostupňového súdu zistiť objektívne pomery účastníka. Samotné vyhlásenie ale dôkazom takýchto okolností nie je. Preto prvostupňový súd musí za každých okolností vykonať vlastné šetrenie. Z rozhodnutia odvolacieho súdu zo dňa 30. 11. 2015 teda vyplýva, že i pokiaľ by sťažovateľ súdu predložil vyhlásenie o jeho majetkových pomeroch, pravdivosť tohto vyhlásenia by si súd musel overiť sám svojou aktívnou zisťovacou činnosťou – t. j. musel by robiť presne tú činnosť, ktorej opomenutie mu vyčíta aj dovolací súd vo svojom rozhodnutí. Je teda zrejmé, že podanie samotného vyhlásenia zo strany sťažovateľa je v konečnom dôsledku irelevantné a už vôbec nemôže urýchliť či spomaliť priebeh konania.“

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu krajského súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo sťažnosti, z obsahu spisu krajského súdu sp. zn. 2 Co 856/2014 a z písomných vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil tento priebeh napadnutého konania:

1. Okresný súd rozsudkom z 26. októbra 2009 návrh sťažovateľa na určenie a odškodnenie choroby z povolania zamietol v celom rozsahu a zároveň určil, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením.

2. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 14 Co 168/2010 z 31. mája 2011 rozsudok okresného súdu z 26. októbra 2009 potvrdil a zároveň určil, že o náhrade trov konania rozhodne súd prvého stupňa samostatným uznesením (uznesenie právoplatné 13. júna 2011, pozn.).

3. Dňa 5. septembra 2011 okresný súd vyzval súdnu znalkyňu na špecifikáciu znaleckej odmeny. Súdna znalkyňa na výzvu reagovala podaním doručeným okresnému súdu 21. septembra 2011.

4. Uznesením č. k. 15 Ct 1/2003-354 zo 17. októbra 2011 okresný súd priznal súdnej znalkyni odmenu a náhradu hotových výdavkov v sume 362,99 € a uznesením č. k. 15 Ct 1/2003-356 zo 14. decembra 2011 (ďalej len „uznesenie zo 14. decembra 2011“) zaviazal sťažovateľa zaplatiť odporcovi náhradu trov konania v sume 66,39 € a zároveň ho zaviazal zaplatiť náhradu trov konania štátu v sume 965,84 €.

5. Sťažovateľ podal 3. januára 2012 proti uzneseniu okresného súdu zo 14. decembra 2011 odvolanie, spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní 1. februára 2012.

6. Dňa 3. februára 2012 krajský súd doručoval odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zo 14. decembra 2011 odporcovi a zároveň ho vyzval na vyjadrenie sa k nemu.

7. Krajský súd uznesením sp. zn. 9 Co 50/2012 z 26. júna 2012 (ďalej len „uznesenie z 26. júna 2012“) uznesenie okresného súdu zo 14. decembra 2011 potvrdil a odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (uznesenie právoplatné 31. júla 2012, pozn.).

8. Proti uzneseniu krajského súdu z 26. júna 2012 podal sťažovateľ 7. augusta 2012 na Okresnej prokuratúre Bratislava I podnet na podanie mimoriadneho dovolania.

9. Dňa 21. februára 2013 prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) podal proti uzneseniu okresného súdu zo 14. decembra 2011 v časti výroku, ktorým rozhodol o náhrade trov konania štátu, v spojení s uznesením

krajského súdu z 26. júna 2012 v časti výroku, ktorým krajský súd uznesenie prvostupňového súdu o náhrade trov štátu potvrdil, mimoriadne dovolanie.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 4 MCdo 5/2013 z 26. mája 2014 uznesenie okresného súdu zo 14. decembra 2011 v spojení s uznesením krajského súdu z 26. júna 2012 vo výroku o náhrade trov konania štátu zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

11. Dňa 22. septembra 2014 okresný súd vyzval sťažovateľa na dokladovanie majetkových pomerov (výzva mu bola doručená 30. septembra 2014), ktorý v reakcii na výzvu doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie k výzve na dokladovanie jeho majetkových pomerov 7. októbra 2014.

12. Okresný súd uznesením č. k. 15 Ct 1/2003-410 z 9. októbra 2014 (ďalej len „uznesenie z 9. októbra 2014“) vydaným vyšším súdnym úradníkom sťažovateľa zaviazal zaplatiť náhradu trov konania štátu v sume 965,84 € (sťažovateľovi bolo doručené 3. novembra 2014).

13. Dňa 11. novembra 2014 sťažovateľ doručil okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 9. októbra 2014, spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní 18. novembra 2014 (konanie vedené pod sp. zn. 2 Co 856/2014) z dôvodu, že sudkyňa okresného súdu odvolaniu proti uzneseniu tohto súdu z 9. októbra 2014 nemienila vyhovieť.

14. Krajský súd uznesením sp. zn. 2 Co 856/2014 z 30. novembra 2015 uznesenie okresného súdu z 9. októbra 2014 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre

sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. V súvislosti s posudzovaním právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania vedeného krajským súdom bolo rozhodovanie o trovách konania, ktoré v súlade s judikatúrou ústavného súdu taktiež požíva ústavnoprávnu ochranu (m. m. I. ÚS 416/2012). Zo skutočností uvedených sťažovateľom a krajským súdom a ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o skutkovej alebo právnej zložitosti veci. Ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa vyjadrenia predsedu krajského súdu a sudkyne krajského súdu konajúcej vo veci sťažovateľa k *predĺženiu napadnutého konania prispel svojim správaním aj samotný sťažovateľ, ktorý v súvislosti so zisťovaním, či sú u neho splnené predpoklady na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, neposkytol potrebnú súčinnosť. Ústavný súd akceptuje argumentáciu predsedu krajského súdu a zdôrazňuje, že priamo z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) vyplýva pre účastníka konania povinnosť prispievať k dosiahnutiu účelu konania aj tým, že pravdivo a úplne opíše podrobné skutočnosti a na ich preukázanie označí dôkazné prostriedky. Z § 101 ods. 2 OSP síce vyplýva, že nečinnosť účastníka konania nezbavuje súd povinnosti pokračovať v konaní, možno ju však (nečinnosť účastníka konania) označiť za takú okolnosťou, ktorá negatívne vplyva na celkovú dĺžku konania. Absencia súčinnosti sťažovateľa spočívajúca v nepredložení vyplneného tlačiva na preukázanie jeho majetkových pomerov v konkrétnych okolnostiach prípadu spôsobila predĺženie napadnutého konania, a preto na ňu ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľovi prihliadol.*

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup krajského súdu. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd, vychádzajúc z prehľadu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní, identifikoval jedno dlhšie obdobie (absolútnej) neodôvodnenej nečinnosti krajského súdu, a to od predloženia spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie na rozhodnutie o opravnom prostriedku proti uzneseniu okresného súdu z 9. októbra 2014 (18. novembra 2014, pozn.) do 30. novembra 2015, keď krajský súd uznesením sp. zn. 2 Co 856/2014 uznesenie okresného súdu z 9. októbra 2014 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Vychádzajúc z obsahu spisu, ústavný súd konštatuje, že priebeh napadnutého konania charakterizuje aj neefektívna a nesústredená činnosť krajského súdu. Ako neefektívny hodnotí ústavný súd postup krajského súdu, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia krajského súdu z 26. júna 2012 vo výroku o náhrade trov konania štátu, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu zo 14. decembra 2011. Najvyšší súd ako dovolací súd totiž uznesením sp. zn. 4 MCdo 5/2013 z 26. mája 2014 označené uznesenia okresného súdu a krajského súdu vo výroku o náhrade trov konania štátu zrušil a vec vrátil okresnému súdu z dôvodu, že boli predčasné, keďže všeobecné súdy u sťažovateľa v rozpore s § 148 OSP nezisťovali, či na strane neúspešného žalobcu (sťažovateľa, pozn.) nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Vo vzťahu k argumentácii predsedu krajského súdu o značnej zaťažnosti sudcov tohto súdu ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej táto nie je dôvodom, ktorý by zbavoval súd, resp. štát zodpovednosti za zbytočné priet'ahy v konaní. Priet'ahy by mohli byť takto ospravedlniteľné len na krátky čas a len v tom prípade, že by sa prijali adekvátne opatrenia na riešenie situácie (napr. I. ÚS 23/03, I. ÚS 141/03, II. ÚS 153/06, III. ÚS 399/2011).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd svojou neodôvodnenou nečinnosťou a neefektívnou činnosťou spôsobil vznik zbytočných prietáhov, čím porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd uznesením z 30. novembra 2015 uznesenie okresného súdu z 9. októbra 2014 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, ústavný súd návrhu sťažovateľa na prikázanie krajskému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 856/2014 konal bez zbytočných prietáhov, nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 500 € z dôvodov uvedených v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, ktoré uplatňuje aj EŠLP pri rozhodovaní o spravodlivom finančnom zadosťučinení podľa čl. 41 dohovoru, ktoré priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu.

Vychádzajúc z predmetu napadnutého konania (rozhodovanie o trovách konania) a s prihliadnutím na dĺžku neodôvodnenej nečinnosti krajského súdu a charakter jeho neefektívnej činnosti v napadnutom konaní, ako aj na čiastočný podiel sťažovateľa na jeho predĺžení, ústavný súd dospel k názoru, že priznanie finančného zadosťučinenia v sume 300 € bude primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. Petrom Arendackým, Železničiarska 13, Bratislava. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 € (za 2 úkony urobené v roku 2015).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Sťažovateľovi priznal za každý úkon vykonaný v roku 2015 sumu 139,83 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2015 po 8,39 €, čo po zvýšení

o 20 % (advokát je platcom DPH) spolu predstavuje sumu 355,73 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2016